

Selmeczbányai Híradó.

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 „
Negyed évre	1 „
Egyes szám ára 10 krajczár.	

Felolós szerkesztő:

VÓROS FERENCZ.

Kiadók:

JOERGES ÁGOST özv. és Fia.

A lapot illető szellemi közlemény a szerkesztőre, az anyagi rész pedig a kiadókra czimzendő.

HIVATALOS HIRDETÉSEK DIJA:

100 szóig 2 frt., ezenül minden megkezdett 100 szóval 50 krral több

Magánhirdetések megállapodás szerint számíthatnak.

Nyilt-tér három hasábos sorért 10 kr.

Bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

== Kéziratok nem adának vissza. ==

Megjegyzések az önképzőkörök örömmünnepei alkalmából.

Alig van hazánkban középiskola, melynek tanuló ifjúsága egyik vagy másik írónkról, költőnkől elnevezett önképzőkörében egyesületté ne tömörüljön. Ha pedig van, — ugy okvetetlenül éreznie kell ama benső kapos hiányát, mely a serdülő ifjúkor eszméinek legszebbikét, az összetartozás eszméjét szervezetileg valóstítja meg.

Az iskola falai egy egész kis világot zárnak körül, melyben a cél, a törekvés csak általánosságban közös ezélja, törekvése a kis világ kicsi harcsoainak, — máskülönbén épen-séggel nem elegendő arra, hogy a fejlődő egyéniséget a közös ezélra-vágyás, a közös munka és a közös dícsőség vagy szégyen gyakorlati átérésének, átérésének magaslátára emelje. Az osztályrendszernek elkülönöz szerepe ellensúlyozva csak az önképzőkörök működésében és által lehet.

Ha más fontossága sem volna ezeknek az egyesületeknek már ez is elegendő arra, hogy az évek óta ellenük irányuló vádakat és támadásokat egyszerűen, mint szűkkeblű s elfogult ítélok egyszálú megfigyelésén alapuló állításokat visszautasítsuk.

Hátha még a körök főezélját, tulajdonképeni rendeltetését vesszük tekintetbe: az önkép-

zést! — Vaskalapos öreg urak, túltudós „fatal erők” ugyan a legélesebb szakértelemmel szokták ezt a czélt eredeti formájából kivetkőztetni, hogy úgy mondjam, kinyúzni. De hát ezek a jó emberek csak sötétben tapogatóznak és pedig legtöbbször téves nyomokon.

Nem önképzés ám az az „önképzés”! — mondogatják. — hanem idővesztegetés, mely az iskolai teendők rovására számítódik s nem egyéb, mint haszontalan rímfaragás, frázis idomítás, émelgős mese kigondolás stb. . . stb!!!

Ez a véleményük e tisztelt uraknak az önképzőkörök munkálkodásáról s ennél csöppet sem különb az, melyet az ifjúsági könyvtárak használatáról „koczkáztatnak”. Szerintük a tanuló a könyvtárt csak a benne elhelyezett regények után ösmeri s e regények túlságos olvasása által (amit pedig épen az „önképzőkör” tesz lehetségessé) fajul el annyira, hogy 8 éven keresztül folytonos feledéssel tanulja azt a híres „latin”t, melyről — föltéve, hogy átesuszik az érettségi vizsgálaton, — csak úgy emlékezik meg szakpályáján (ha mindjárt a filológiai is!) mint egy hosszú, 8 esztendői nagy vértanuságról, mely nagyobbára hiába való volt!

Pedig nem úgy áll a dolog! Oly önképzőkörök, melyekben efféle ezélok és ily állapotok uralkodnak, nem tarthatók fém egyetlen egy intézetben sem, föltéve hogy az illetékes fórumnak erről tudomása van. — A tanár, ki a kör élén mint „elnök” szerepel, lehetetlen, hogy

ilyen irányt engedjen elhatalmasodni az ifjuság között, ha pedig engedi, úgy nem érdemes a „tanár” névre, nem való e nagy s szép hivatásra. Az önképzőkörök régente lehettek talán némi tekintetben ilyenek; ma nem! Egyedül a kör intéző közegéin múlik, hogy tagjai komoly és nemes ezélra, tervszerűen és öntudatosan törekedjenek.

Ha a vezetés jó, úgy az, a kiben nincs költőiség, vagy legalább nincs igaz tehetség, nem fogja versfaragással, meseszövéssel s tudom is én milyen hóbotokkal pusztítani drága idejét, mert ha tenné, nagyon üdvös kiábrándulást eszközölhetne egy alapos „ledorongolás”, — holott a komoly tudományágak bármelyikében dícséretre méltó tanulmányokat végezve, oly tevékenységet fejthet ki bárki is, mely tehetségeivel nincs ellenkezésben s mely a saját valamint tagtársainak ösmeretkörét, műveltségét minden esetre szélesbíti, emeli. A tanulmány különben a lángésznek sem szokott kárára válni. És ha ez így van, akkor az önképzőkör megbeesülhetetlen segédeszköze az iskolai tanításnak, elősegítője az egyéni hajlamokból folyó képződésnek; egyszóval oly intézmény, melyet nem hogy elvetnünk, de minden lehető módon fejlesztenünk, emelnünk kellene.

A vádaskodó felszólalásoknak azonban, melyek innen-onnan az önképzőkörök ellen írá-

TÁRCZA.

Barátnemhez.

Ne is tagadd; hiába tettetésed —
Meg nem csal engem gyöngö mosolyod!
Szívedbe látok — lelkeid rejtekébe,
És látom ott a titkolt bánatot.

Dertült kedélyt mutatsz te a világnak;
Vidám vagy, pajzán, kedves, gyermeteg —
De én tudom, hogy néha néha hangod
A feltörekvő sóhajtól remeg.

Oh jól tudom, hogy néha, esüdes éjjel,
Ha azt hiszed, hogy ébren senki már,
Párnádba rejve arcod, szép szemedből
Peregve gördül égító könyör.

S én jól tudom, mi bú borong fölötted:
Szeretted és viszont szeretted —
Édes titokban, vallomást kerülve,
Hol mind a kettő sejte fél — reméi.

S mindön már azt hívéd, tiéd az eden,
Az szerte foszlott, mint a lenge köd —
S öt elrabolja mindörökre, — láttad
A sirt zárulni kedvesed fölött.

S tetört szívednek táruló virága —
Nyomán még most is vérzik, eg a seb;
S mert titkolással akarod nyugtózni,
A fájdalom csak annál élesebb.

S én látom, lányka! néma szenvedésed,
Látom rágódni szíveden a bűt —
S úgy faj nekem, oh hidd! úgy faj nekem, hogy
Oszlatni nem bírom bajod, borúid.

S mivel sorsoddal egybeforvva lelkem;
Együtt erzeve szenvedek veled,
A míg komor ábrándjaid feledve,
Szíved nyugalmát újra felleled.

S ha majd egy ifjú oldalán szerelmed
Viszonza, új tavaszra ébredett;
Boldognak tudva téged, boldog én is,
És téged áldva végzem éjtemet.

Bandi dalaiból.

Egyszer két a battyamadár
Dalra, élte alkonyán!
Minden fájó bubánatát
Akkor mondja ki talán.

Dalba önti és dalával
Elhal maga a madár . . .
Mert nem fakad fel ily dalra
Szívemben a bánatár??!

Csak visélem bánatomat,
Mint borús ég fellegét,
Hajh! csakhogy azt nem oszlatja
Soha, soha semmi szét!

Akkor is, ha majd meghalok,
Élni fog még bánatom:
Ott felszík mint puszta göröngy,
Elhagyatott síromon.

Abai Ottó.

Mire a hold felkel . . .

— Elbeszélés. —
Írta: Jutes.

A fiatal özvegy hanyagul vetette magát a karosszékre, hátat fordított a férfinnak; tévteleg, bizonytalan tekintettel nézte a vigan pattogó tűz halvány

fényét, mely besugározta a szalon távoli részét is. Vigan pattogott a tűz, eseegett a kandallóval, miközben jól eső meleget árasztott szét a teremben. A nő csak nézte, de nem látott semmit, mert gondolataival látszott elfoglyalva lenni; ajkai körül fagyos mosoly játszadozott, mely egészen lehangozta a férfit. Ideges kézzel forgatta össze vissza kezében a könyvet, melyből egy órával előbb sem tudott semmit kiolvadni.

A férfi felig tördelő helyzetet látszott felvenni, úgy állott ott a nő előtt, mintha mindjárt leborulna s imádni akarna, mint egy oltárképet.

Hosszú szünet állott be. A férfi majd elhelyte tekintetével az omlatag alakot, a kedves, gyönyörű arcot s mely szerelmet sugározó pillantásait.

A nő felszisszentett s fagyos nyugalommal kérde:
— Nos! hol is hagyta csak? Ah! Ah! tehát szeret? Vajjon bihetem-e? Ön? engem? S még bevallja előttem. Neveltséges!

— Aranka! ne tegyen örültté! — kiáltott fel a férfi érzelemteli, érezes hangján, — hallgasson meg. Akarom! akarom, érte? Már régóta magamba fojtva zárom el szívemben; a szavak önkénytelenül ajkaimra tolnak; tudja: a szívnek parancsolni nem lehet. Egy hónap óta tölti be lényemet e bűvös érzelem, mely, jól tudom, önél is viszonzotatva van. Mit? nem? de igen, érzem; tekintete, melyet bár oly fagyos közönnyel ruház fel, elárulja mégis, hogy szeret. Ne tagadja, nem hiszem el. Szeretem s azt akarom, hogy ön is szeressen. Érte! szeressen. Testem minden véresipje önért hevül, epedek egy csókjáért, meghalok egy öleléséért, becsületem teszem fel birhatasáért. Hallja? birmi akarom, enyém kell lennie mert örültem szeretem!

A nő harsányan felkaczagott; nevetése fájt és kegyetlen volt. Kis labcskáit kaczerán rakta fel a zsámolyra.

— Hahaha! jól adja Oszkár. Valóban sikerült. S mily komoly arccal mondja mind ezt! Mondja csak,

